

LOFIZETES.

HULLÉN ES VIDÉKEN

Egy vve ... 120 kor
Fél vve ... 60 kor.
Egy-egyed évre 30 kor.
Egy óra ... 10 kor

Művelési költségek
mégállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetem
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 242.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda-Részvény-
Társaság.
Szelevaradi Regels Ferdin-
and L. (József főh.-ui 22.)
TELEFON-SZÁM: 182.

Arad, 1919.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, december 31.

Munkaszünet a román karácsonykor.

Velicu Romulus dr. elrendelte, hogy a román karácsony mindkét napján teljes munkaszünetet tartsanak Aradon. A román karácsony első napján az összes üzleteknek zárva kell maradniuk. Kivétel csak a fadrácsszűzletek képeznek, amelyek a délelőtt folyamán nyitva maradhatnak. Karácsony másodnapján az összes üzletek délig nyitva maradhatnak, elután azonban ismét teljes munkaszünet uralkodik. Az összes hivatalokban karácsony mindkét napja szünetel a munka.

Leszerelnek az aradi orvosok.

Hetekkel ezelőtt a román katonai főparancsnokság — amint az annak idején megirtuk — közelről tíz aradi orvost hívott be a katonai szolgálatra. Az orvosokat annak idején különböző ezedekhez osztották be. A román adserég részleges demobilizációval kapcsolatban most az annak idején behívott orvosok is fokozatosan leszerelnek. Mint értesülünk, hét aradi orvos már leszerelt és ismét megkezdte rendes életét, többeket Aradon osztottak szolgálatra és remény van, hogy a többi behívott orvos is rövidesen visszatér Aradra.

A vasút feladásra kerülő tűzifa harmad részét rekvirálja.

Ispravit György aradi állami tüzelővezető ma azt az értesítést küldte lapunknak, hogy a tüzelőanyag-ellátás és lehető felfűtése érdekében az aradi kerületi vasutak vonalait mentén a tüzelőanyagok részéről feladásra kerülő tűzifának 1/3-át rekvirálja, további intézkedésig, a vasutintézet részére foglaltja le, mert különben a már is súlyos tüzelőanyaghiány miatt kénytelen lenne további forgalmokorlátozásokat életbe léptetni. Ebből az intézkedés elbírálását a nagyközönségre bízva, kijelenti még, hogy intézkedésének, ha annak szüksége fennmaradna, esetleg katonai hatóság igénybevételevel is — érvényt fogok a nagy közönségre való tekintettel szerezni.

Nincs vélemény eltérés

— Maniu beszéde a bukaresti kamarában. —

Maniu Gyula, a kormányzótanács elnöke és a parlamenti blokk vezére nagy kamarai beszédet mondott. A beszédben többek között ezeket mondotta: Nem lehet véleményeltérés közöttünk az osztrák békeszerződés hatásai tekintetében. Mély fájdalommal konstatáljuk a Bánát egyrészenek elvesztését. Területünk integritásának csorbitása annál is inkább fájdalmasan érint, mert mi erdélyiek Gyulafehérváron az összes román

tartományoknak az anyaországgal való egyesülését mondtuk ki. Mi mindnyájan azt vártuk, hogy a békeszerződés integrálisan fogja megvalósítani nemzeti aspirációnkat. Ha nem értük el ezt az eredményt, politikai véleménykülömbőség nélkül mindnyájunknak szenvednünk kell miatta. Bizalmunk van a kormányban nemcsak azért, mert aláírta a békét, hanem mert oly reformokat jelentett be, melyek konszolidálni fogják a román államot.

Új menetrend az aradi vasúti vonalakon.

— Naponként három vonat Erdélybe —

1920. január hó 1-től kezdve a következő menetrendi és közlekedési változások lesznek: Megszűnik a 608. sz. vonat, mely délután öt órakor indult Tóvis felé. Közlekedni fog Szajol és Arad között a 610. sz. vonat, mely reggel 6 óra 58 perckor érkezik Aradra és a 607. sz. vonat, mely délelőtt 11 óra 18 perckor indul Aradról és Szajolig közlekedik. Aradról Erdélybe három vonat fog indulni s ugyanannyi fog érkezni és pedig reggel 7 óra 47 perckor és este 10 óra 21 perckor fog egy-egy vonat indulni, mindkettő Tó-

visig, ezenkívül délután 2 óra 30 perckor indul egy ugynevezett iskolavonat, mely azonban csak Soborsinig közlekedik. Tóvisről érkezik este 7 óra 54 perckor és hajnalban 3 óra 17 perckor, Soborsinból reggel 7 óra 20 perckor egy vonat.

Az összes felsorolt vonatok azonban csak akkor fognak közlekedni ha — lesz szén. Értesülésünk szerint ma már elmaradt Szajol felé a délelőtti személyvonat s ha újabb szénvonatok nem érkeznek, az a veszély fenyeget, hogy a forgalom teljesen megáll.

Tavasszal népszámlálás lesz

— A szociális helyettes vonatkozó adatokat is összeírják. —

Kolozsvárról jelentik, hogy tavasszal általános népszámlálást tartanak a kormányzótanács közigazgatási területén, a megyékben és a nagy városokban is. A népszámlálásra annál is inkább szükség van, mert a háború alatt és azután bekövetkezett események folytán olyan nagy eltérés ment végbe a lakosság között, hogy a régi adatok csak nagyon gyér támaszpontot nyújtanak azok számára, akik statisztikai alapokra kívánják támaszkodni. A másik

nagy jelentősége a népszámlálás megejtésének az lenne, hogy ezáltal végre a háborúban történt veszteségekről is pontos képet nyerhének. A népszámlálás nem csupán az egyes személyeknek a nacionalitását ölelné fel, hanem szociális helyzetéről is pontos képet nyújtana. Míhelyt az előkészítés munkálatai befejezést nyernek, hozzáfognak az adatok felvételéhez, a tényleges népszámláláshoz. A népszámlálást a tavasz folyamán kívánják megkezdeni.

A bukaresti villamos vasúti sztrájk.

A villamos vasúti alkalmazottak sztrájkja Bukarestben még mindig tart. Cristescu szociálista miniszter a sztrájk ügyében tárgyalásokat folytatott Lupu belügyminiszterrel, de ezek a tárgyalások nem vezettek eredményre. Cristescu ugyanis kijelentette, hogy mindaddig szó sem lehet a munka újrafelvételéről, míg a villamos üzemek műhelyeiből el nem távolítják a katonaságot és az igazgatóságból el nem távolítják Frutescu mérnököt. A sztrájk tart.

Kibővül a rendőrprefektusok hatásköre.

A rendőrség hatásköre a közeljövőben nagyjelentőségű változást szenved. A kormányzótanács ugyanis arra az álláspontra helyezkedett, hogy a közrendészeti ügyeket a rendőrprefektusi hivatalok révén egységesíti. Így tehát a szolgabiroóságok rendőrbiroóságként működése nem az alispáni hivatalhoz fog másodfokon tartozni, hanem a rendőrprefektúra hatáskörébe.

Felozlatják az erdélyi csapatok parancsnokságát.

A Progrés jelenti: A Mardarescu tábornok vezetése alatt álló erdélyi csapatok parancsnokságát már legközelebb felozlatják. Erdélyben csak a felügyeleti zóna parancsnoksága marad Petala tábornokkal az élén.

Tilos az útközön utazni.

A bukaresti központi vasut-igazgatóság hirdelményt bocsátott ki, amelyben szigorúan megtiltja, hogy az utasok a vasúti kocsik tetején és az útközön utazzanak. Kissé humorosnak tűnik fel ez a rendelet, mert nem valószínű, hogy éppen most a téli hidegek idején bárki is kedvtelésből utazzék a vasúti kocsik tetején, vagy különösen az útközön. Azt hisszük, az inkább kényszerűség, aminek oka abban rejlik, hogy a kevés vonat nem tudja az óriási forgalmat lebonyolítani. Több vonatot több kocsit s senkinek sem fog eszébe jutni az a kockázatos passzió, hogy útközön üljen a kocsikon.

Művészet.

Lili báróné.

Marios és Huszka, a Bob herceg szerencsés kezű szerzőinek új operettje került bemutatásra tegnap este az aradi színházban. A darab alighanem főslágere lesz az idei szezonnak. Librettója érdekes invenciózus, zenéje kedves és fülbemászó. Az utolsó, tönkrement Illésházy gróf beáll komornyiknak eladott birtoka új gazdához, de ebben az alárendelt állásban is csak egyedül ő igazi ur a kastélyban, amelynek urnője Lili báróné hamarosan bele is szeret a komornyikba. Illésházy grófnak is tetszik a temperamentumos leány, és végül számos akadály és félreértések után feleségül veszi. Ugyan szemrevaló táncok teszik változatosabbá a darabot, az utolsó felvonásban pedig egy igazi lóverseny játszódik le. Szóval van minden, ami szem-fülnek ingera.

Az előadás egészben véve kifogástalan volt, csupán a kar hölgyei ügyetlenkedtek el egyszer egy jockey-táncot, de azt aztán alaposan Horváth Mici, Lili báróné szerepében elegáns és gracióz volt, táncba, éneke megérdemelt minden elismerést. Barics (Illésházy gróf) jól megjátszotta az előkelő főkomornyikot és szép énekével rászólgált a tapsokra. Sz. Rontay Boriska pompásan táncolt, kedvesen énekelte és elegáns öltözködésével, temperamentumos játékával egyik legsikerültebb alakítását produkálta. Tetszést aratott egy fess kis szobaleány szerepében Benkő Gizl. Ugyan táncát meg kellett ismételnie. Táncban egyébként nagy sikere volt Kertésznek és Selmaczinek is, akik Győzővel és Harolddal együtt minden dicsőreget megérdemelt módon hozzájárultak az est sikeréhez. A zenekart Gellért Pál karnagy sok hozzáértéssel vezette.

A Lili báróné sorozatos előadásai a legteljesebb siker jegyében folynak le. Csütörtök délután a Terike van műsorra tűzve, míg szombat délután a Boszorkány, vasárnap délután pedig Molnár Ferenc Ördöge. A Lili báróné előadásai után Károly József színművét, a Napoleon házasitást mutatja be a színház.

Szilveszteri előadások a Modern Kabaréban. Alig jelentek meg a Modern Kabaré kommunikái a szilveszteri előadásokról már is tömegesen történtek előjegyzések a rendkívül érdeklődéssel várt két előadásra. Ma este nyolc órakor nagy szilveszteri családi műsort tart a Modern Kabaré éjfélkor pedig szilveszteri pikáns műsort rendez a társulat. A családi műsor keretében az összes szerződött tagok nagyszára új magánasszonyokat adnak elő, az éjfél pikáns műsor keretében pedig szellemes pikáns számokkal fogják szórakoztatni a közönséget. A pikáns estén, mely este tízenegy órakor veszi kezdetét, kerül színre a Gizike és a golya című szellemes mulattató bohózat. Csütörtökön két óráig előadást tart a kabaré.

A csehek nem adják ki Károlyi Mihályt.

Prága lapjelentéseik szerint Tusar cseh-szlovák miniszterelnök nyilatkozott a magyar kormány azon kérése tekintetében, hogy Károlyi Mihályt Csehország adja ki a magyar hatóságoknak. Tusar a következőket mondotta:

— A cseh-szlovák köztársaság elvileg azon az állásponton van, hogy idegen állampolgárokat, a kik menedéket találnak, politikai okokból nem szolgáltat ki hazájuk

nak. Ettől az elvtől Károlyi Mihály gróf személyét illetőleg sem térhet el, nem tehet kivételt, ha azonban a magyar kormány megokolt büntetőjogi alapokon kéri, akkor a mi igazságszolgáltatási hatóságaink alaposan meg fogják vizsgálni a felhozandó büntetőjogi okokat és tárgyilagosan fogják megalkotni véleményüket, melyek aztán döntő lesz a bíróságok nézve.

Tízezer korona egy sorozat aradi tranola lebélyegzésű bélyeg.

Az Aradi Közlöny munkatársának alkalmá volt beszélgetést folytatni egy kiváló és általánosan ismert külföldi bélyegkereskedővel, aki a következő igen érdekes dolgokat mondotta el munkatársunknak a bélyeg-kereskedés titkaiból és a mostani nagy bélyegkereslet okáról:

— Hogy a külföld miért keresi olyan nagyon a volt központi hatalmak bélyegét, annak az az egyszerű magyarázata, hogy a négy és fél éves háború alatt magyar, osztrák és német bélyeg egyáltalán nem jutott ki a külföldre. Azóta rendkívül sokféle bélyeg látott napvilágot, a külföldi gyűjtők most egyszerre rávetik magukat a magyar bélyegekre és egyes ritka bélyegekért a kereskedők minden árat megfizetnek. Jellemző a gyűjtőkre, hogy leginkább az olyan bélyegeket vagy bélyegsorozatokat keresik, amelyeket átbélyegeztek, vagy amelyek bármely más módon ellátnak a rendes bélyegektől. Mikor az osztrák-magyar hadsereg Kolomeában volt, az ott talált bélyegeket átbélyegezték a katonai bélyegzővel. Mindössze egy napig voltak ezek a bélyegeg forgalomban, alig egy pár száz van belőlük, de a gyűjtők valóságos hajszát indítanak egy ilyen bélyeg után. Ugyancsak

nagy keresletnek örvend az olasz lebélyegzésű Görzben talált osztrák bélyeg is, és egy tíz koronás névértékű ilyen sorozatért most 50.000 koronát is fizetnek.

Nagy értéke van az aradi „occupation française” sorozatnak is, amelynek az ára legutóbb tízezer koronára szökkent fel, azonkívül a szegedi, baranyai, temesvári és kolozsvári lebélyegzéseknek is. De mindezeket veri a hibás bélyeg. Megtörtént például az az eset, hogy a temesvári nyomdában, ahol a bélyeget nyomták, egy ívet ferdén raktak be a gépbe és az így kikerült íven a szöveg is ferdén volt olvasható. Mindössze egy ív került ki véletlenül a forgalomba a ferdén nyomott bélyegből és a bélyegkereskedők valóságos hajszát indítanak most egy ilyen bélyeg után, mert az ilyen és ehhez hasonló egyéb furcsaságok valóságos kincsset képeznek a bélyegkereskedelemben. Elmondta még a bélyegkereskedő azt is, hogy Weimarban, Zürichben, Berlinben és Párisban a nagy bélyegközpontokban most oly nagy kereslet mutatkozik a magyar, lebélyegzett magyar és lebélyegzett osztrák bélyegekről, hogy a kereskedők valósággal versengenek egymással egy ilyen széria bélyeg megszerzéséért.

Hontalan Nikita keservei.

— Neullybe internálták. —

Nikita montenegról király a háború közepette kénytelen volt elmenekülni országából. Noha a háborúnak már régen vége, Montenegro koronás feje még mindig nem tért vissza fővárosába. Montenegroban különben a hangulat nagyon ellene van és a montenegróiak azt beszélik, hogy ő döntötte szerencsétlenségbe az országot. Nikita mindamellett szívesen visszatérne országába, mert azt hiszi, hogy személyes megjelenésével az ellenkezőről tudná meggyőzni a montenegrókat. A francia kormány azonban egyelőre nem enged ki hazájuk

helyéről Neullyt jelölte ki. Ott él Nikita király egy kis villában és csak néha szabad neki kirándulást tennie Nizzába. Nikita tudvalevőleg igen gazdag ember, sok milliója van és noha egész életében igen takarékos volt, most havonta kétszáz frankot fizet minden Franciaországba menekült montenegróinak. Ebben is azonban érdek vezeti Nikitát, mert arra számít, hogy ezzel pártot szerez magának. A jó montenegróiak azonban felveszik a frankokat, de azért Nikitáról csak úgy gondolkodnak, mint eddig.

Szilveszterkor
éjjelintán kottólg lesz viany-
áram.

Az aradi villanygyár is csak korlátolt mértékben rendelkezik szénnel. Dacára a nehézségeknek, mégis sikerülni fog a vianygyárnak Szilveszter este átellen a városot szolgáltatni, még pedig ha váratlan akadályok nem következnek be — éjjelintán két óráig.

mal előléta tudomány... a város a gágyárat január... sejtől saját kezelésébe veszi át és megállapította az ezzel kapcsolatos új rendelkezéseket. Elfogadta a kiküldött albizottságnak a gyár alkalmazottainak fizetésvezetésére vonatkozó javaslatát, amely a tisztviselőknél husz százalékos fizetésemelést jelent. Végül javasolta a tanácsnok, hogy a gépüzemek alkalmazottai január közepéig kapják meg új fizetésüket.

A budapesti
nemzetközi bizottság roma
delegátjával.

A román kormány ama nemzetközi bizottságba, melyet a Magyarországon történt rekvirálás ügyében a legfőbb tanács küldött ki, Serbanescu tbornokot delegálta. Technikai tanácsosként Coa standache mérnök lesz mellette.

Ujévtől érvénytelene
a magyar okmánybélyeg.

Arsenovici Gyula aradi pénzügyigazgató a következő rendeletet bocsátotta ki: A Kormány Tanács 81037/1919. III. sz. 1919. december 23-án kelt rendelete értelmében a magyar okmánybélyegek 1920. január 1-től nem használhatók. Az esetben kiíratokon és okmányokon még használhatók, nem lehetnek tekintetnek és hivatalba leletveznak fel. A bélyegilleték addig is míg a román bélyegeket kiadják mindenkor készpénzben rováandó le.

Katasztrófális vihar
a Földközi-tengeren.

Rómából jelentik, hogy a Földközi tengeren és partvidékén az utóbbi napokban óriási vihar dúl, hűvös, mely igen nagy károkat okozott. Halála különösen Palermo környékén volt katasztrófális. A világitótorony és számos ház rombadólt, az áldozatok száza tetteve maguk alá. A tengeren számos hajó elsüllyedt.

